

ERDÉLYI GAZDA

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a gazdaközönseget, hogy az „Erdélyi Gazdasági Egylet”

Állandó Gazdasági Gépkiallítását (Mintaraktár.)

a folyó év ősztől a belvárosba, az Erdélyi Gazdasági Egylet helyiségeivel egy épületbe, Petőfi-utca 7. szám alá helyeztük át.

Intézményünk célja: az, hogy a gazdaközönseget, minden mezőgazdasági gép és anyag szükséglete beszerzésénél támogassa és hogy jutányos ár és méltányos feltételek mellett — megbízható és szolid árukat közvetítsen.

E cél elérésére most már a megfelelő eszközök is rendelkezésünkre állnak:

1. Mintakiallításunkon a legelső rangú hazai szolid gyárak készítményei láthatók.
2. A velünk összeköttetésben álló gyári cégek közönseggünk részére a legmesszebb menő % engedményeket nyújtják.
3. Megrendelések közvetítésére külön irodánk és megfelelő szakszemélyzetünk van.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Állandó Gazdasági Gépkiallítása. 576.

Lóheremagot vásárol a legmagasabb

napi árban

HALDEK

magnagykereskedése,

József főherceg ö. cs. és kir. Fensége udvari szállítója

Budapest, (926)

Károly-körút 9. szám.

Matutsek József

férfi- női- és gyermek-cipész-üzlete Kolozsvárt, Főtéri Status-palota, Szentegyház-utca 3. sz.

Ajánlja dúsán berendezett

cipőraktárát.

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

férfi-szabó-üzletét.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövetujdonságokat

Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakszerű munkáival pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

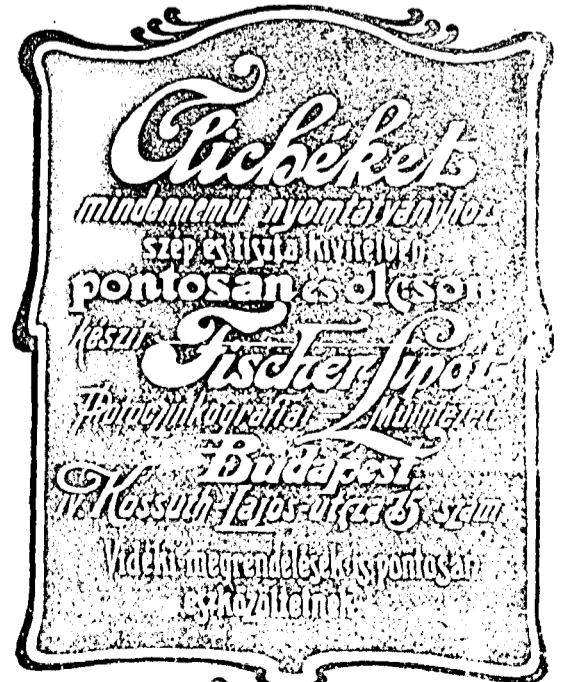
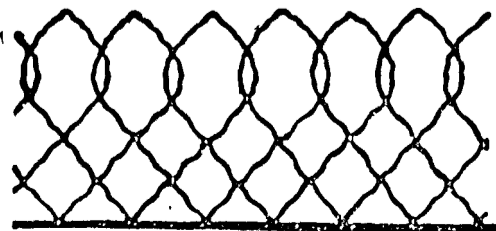
LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonát és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek sirdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági-magtar és cseskamra ablakok rostelyzatát, ahanyo rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szilkráfogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cziinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és szíták, ruganyos ügybetétek (mátrác), sodrony-lábtörölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (939.)

(780.)

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélénkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

az

„UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely Magyarország teljes kormányzati és anyagi önállóságáért lelkesül. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, melléktekintetek nem kötik és nem vezetnek közvélemény akcióinál.

Legélénkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert éjjeli lap lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi.

Legolcsóbb, mert míg más lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „UJSÁG” előfizetési ára

egész évre csak: 24 korona.

félévre " 12 "

negyedévre " 6 "

egy hónapra " 2 "

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését mult évi december 29-től **Dr. Papp József** kolozsvári ügyvéd vette át, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfit támogat.

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „UJSÁG” kiadóhivatalának

Kolozsvártt”

(781.)

czimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDÁTSZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az erdélyrészi kisbirtokos magyarság anyagi viszonyai. II.	609
Gazdasági tudósítók. <i>Borona</i>	610
Nehezen fejhető tehének. <i>Krenedits Ödön</i>	611
„Egy fűmagtermelő gazdaság Magyarországon”. <i>É.</i>	611
Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület miniszterileg jóváhagyott Alapszabályai. I.	612
A szesz technikai fölhasználása Németországban. II.	613
<i>Br. Malcomes Jeromos</i>	613
Kisebb szakközlemények.	614
Vegyes közlemények	615
Erdélyi piac ár- és terméstudósítások.	616
Hírdetések.	

**Lóher- és luczerna-
magvakért a
legmagasabb árakat
fizeti
MAUTNER ÖDÖN
cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN.
VII., Rottenbiller-utca 33. szám.
VI., Andrássy-út 23. szám.**

Nagy minták a mennyiség megjelölésével a fenti céghez küldendők.

Az erdélyrészi kisbirtokos magyarság anyagi viszonyai.

(Az Erdélyi Gazdasági Egylet által beszerzett adatok.)

II.

Amint láthatjuk, Kolozsvármegyének anyagilag legjobban szituált kisgazdái: Bánffy-Hunyadon vannak. E község lakói átlag kevesebb, de jobb külső birtokon gazdálkodnak s vagyoniuk javarésze könnyebben hasznosítható egyéb objektumokból és részben készpénzből is áll.

Szász-Fenes község adatai — tekintettel a magyarság kisebb létszámára — kevésbé fontosak. Azonban a szomszéd Magyar-Fenes és Szász-Lóna községek, hol a magyarság tömegesen lakik, szintén elég megnyugtató képet nyújtanak.

Általában jónak mondható a vagyoni állapot Kalotaszeg és a Mezőség azon községeiben, hol a lakosság túlnyomó része magyar.

Leggyengébb anyagi viszonyok között élnek: Berkenyes, Bodonkút, Pata, Nagy-Petri, Teke, Egeres, Szucsák és Vista községek magyar kisgazdái. Egy sem tiszta magyar falu.

Arra a kérdésre, hogy: »Tagosítás volt-e már a községben s annak következménye előnyös-e a népre, vagy nem s esetleg egyesek, vagy többek nem szenvedtek-e ez alkalomból tetemes rövidséget?« — a következő feleletek jöttek be:

Gyalu: Most van folyamatban.

Jegenye: Tagosítás volt.

Magyar-Fenes: Tagosítás volt a községben, azt mondhatni, hogy inkább előnyös, szenvedtek azonban többen kárt is.

Szász-Fenes: Volt, nem minden tekintetben előnyös a népre.

Komló-d-Oroszfája: Oroszfáján 20 éve volt, igen előnyös a népre. Komlódon most van folyamatban.

Septér: Volt, a népre is előnyös.

Bánffy-Hunyad: Most folyik, a népre nem előnyös. A nép szegényedik, mert földjét nem trágyázza, nehogy idegennek tegye.

Körösfő: Nem volt, nem is kívánatos.

Magyar-Bikal: 1890-ben volt. Előnyös, senki sem szenvedett kárt.

Magyar-Gyerő-Monostor: Nem volt, bár előnyösnek járna.

Magyar-Valkó: Nem volt. Erdő, legelő elkülönítés volt, mindenki nyert.

Zsobok: Nem volt.

Alsó-Szováth: 2 évvel ezelőtt volt. Nem előnyös.
Felső-Szováth: 35 éve volt. Szerintük — a nép szerint — jobb dolguk volt azelőtt.

Aranykút: 1872-ben volt. Nem bizonyult jónak.

Berkenyes: Nem volt.

Katona: 1867-ben volt. Elég jó.

Keszű: Nem volt.

M.-Légen, Gyeké: Volt, mindenkire nagyon előnyös eredménnyel.

Magyar-Fráta: Volt, előnyös.

Magyar-Kályán: 1862-ben volt; a népre nem előnyös.

Mező-Szombattelke: 1872-ben volt; nem hátrányos.

Mező-Szopor: Most van folyamatban, a népre nem előnyös.

Mocs: Ezelőtt 40 évvel volt. A nép elszegényedését vonta maga után, mert keskeny földcsikjaikat potom árért adták el.

Nagy-Sármás: Tagban van kiosztva minden telepnek a szántója.

Pusztá-Kamarás: 30 éve volt, nincs panasz.

Visa: Nem volt tagosítás.

Ajton: 20 éve volt. Nem igen előnyös.

Bodonkút: 30 éve volt. Nagyon káros; a nép fokozatosan szegényedik.

Bonchida: 1886-ban volt; nem hátrányos, de azért mégis panaszkodnak.

Dezmér: 26 éve volt, nem előnyös.

Fejérd: A 70-es években volt, nem előnyös.

Hosszúmacskás: 1892-ben fejezték be; a népre előnyös.

Kajántó: 15 éve volt, elég káros.

Kide: Nem volt

Kolozs: 15 éve volt; nagyon előnyös, de néhány parasztra káros.

Kolozs-Borsa: 19 éve volt; nagyon előnyös.

Pata: Volt, de hátrányos.

Solyomkő: 4 éve volt, kiválóan előnyös.

Vászlút: Volt, a népre káros.

Középlak: Volt; tetemes rövidségeket nem szenvedtek.

Nagy-Almás: 1846-ban volt.

Nagy-Petri: 1895—96-ban, többnyire hátrányos.

Ördög-Keresztúr: Volt, a népnek előnyös.

Dedrád-Széplak: Volt, a népnek előnyös.

Kis-Fülpös: Most van folyamatban.

Nagy-Ida: Volt, nem előnyös.

Szász-Ludvég: Volt, elég előnyös.

Tancs: Volt, hátrányos.

Teke: Volt, nem előnyös, a parasztok rövidséget szenvedtek.

Bács: Volt, részben jó, részben hátrányos.

Daróc: Nem volt.

Bogártelke: Most van folyamatban.

Egeres: Volt, nagyon előnyös, rövidséget senki sem szenvedett.

Inaktelke: Nem volt.

Magyar-Gorbó: Nem volt.

Mákó: Nem volt.

Szucsák: 1862-ben volt.

Vista: Nem volt

Teljes áron vásárol LUCZERNA, LÓHERE és mindennemű

TAKARMÁNYMAGVAKAT

Legelőnyösebb fejtételek mellett értékesít mindennemű

GABONAFÉLÉT, SZESZT, és szállít ERŐTAKARMÁNYOKAT

532. I.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31-ik szám.

Szállít, illetőleg berendez tejgazdasági és takarmánykészítő gépeket, tej és takarmánykamrákat, világítási és szivattyutelepeket.

Legajánlatosabb forrás mindennemű gazdasági anyag és eszköz beszerzésére.

Alapszabályait és árjegyzékét kívánatra azonnal megküldi.

A hatvan községből tehát 42-ben volt már tagosítás, 5-ben most van folyamatban, 13-ban pedig egyáltalán nem volt.

A 42 tagosított és 5 jelenleg tagosítás alatt levő, összesen tehát: 47 község közül 21-ből a tagosítást a népre nézve kedvezőtlennek jelzik. 15 jelentés előnyösnek mondja.

Ezekből az adatokból természetesen nem vonhatunk következtetést a tagosításnak általában jó vagy rossz hatására. Legfennebb azt láthatjuk, hogy e megye területén az eddig keresztül vitt tagosítások nagyobb része a célnak meg nem felelő módon eszközöltetett. Tanulságnak azonban ez is figyelemre méltó.

Gazdasági eszközök és gépek dolgában a következő a helyzet:

Gyalú: Vas ekét használnak túlnyomó szám-

ban. Faboronák vas szeggel. Gép kevés.

Fegyenye: Nagyonbízott faekét, néhány vasekét, faboronát használnak. Két cséplőgép és rosta van még a faluban.

Magyar-Fenes: Minden gazdának vas ekéje és boronája van. Kézi cséplőgép van vagy 6 a községben, ahhoz rosta, egyéb nincs.

Szász-Fenes: Vaseke, borona és néhányuk rosta és kézi cséplője is van.

Komlód-Oroszfája: Váltó ekék, kis fatalpú vaszögű borona, vető, arató, kaszálógép nincs. Cséplőgép, trieur és rosta 5—6 drb., részért dolgoznak velük.

Septér: Váltó vaseke, vasfogú faborona, 2 cséplőgép. 1 szélrosta.

Bánffy-Hunyad: Gazdasági gép kevés van. Fa- és vasekék, boronák, 2 gőz- és 3 kézi cséplőgép és 6—7 trieur.

Körösfő: Vasekék, rosta, trieur és kézi cséplőgép. *Magyar-Bikal:* Többnyire faekék, ritkán vasekék, rosta és trieur is van; 6—7 kézi cséplőgép.

M.-Gyerő-Monostor: Fa- és vaseke, faborona, trieur, rosta és 1—2 kézi cséplőgép

Magyar-Valkó, Zsobok, Alsó-Szováth, Felső-Szováth és Aranykút: faeke, borona, trieur és egy pár kézi cséplőgép.

Berkenyes: Faeke, borona, trieur, 2 járgány és 2 cséplőgép.

Katona: Faeke, borona, trieur és egy pár kézi cséplőgép.

Keszű: Faeke, faborona és vasborona, más nincs.

M.-Legen, Gyeke: Faeke, faborona, vasborona, rosta és cséplőgépek.

Magyar-Fráta, Magyar-Kályán és Mező-Szombattelek: Faeke, faborona és vasborona.

Mező-Szopor és Mocs: Fa- és vasekék.

Nagy-Sármás: Fa- és vasekék, boronák, trieurök és kézicséplők.

Pusztá-Kamarás és Visa: Csak vaseke és vasfogú boronák.

Ajton, Bodonkút és Bonchida: Fa- és vaseke, vasfogú boronák és kevés kézi cséplő.

Dezmér és Fejérd: Fa- és vaseke, vasfogú boronák és 1—2 gép.

Hosszúmacskás: Fa- és vaseke, trieur és kézi cséplőgép.

Kajántó: Fa- és vaseke, trieur és 1 cséplőgép.

Kide: Fa- és vaseke.

Kolozs: Fa- és vaseke, vasfogú boronák és 10 cséplőgép.

Kolozs-Borsa: Fa- és vaseke.

Pata: Fa- és vaseke, vasfogú boronák és kevés cséplőgép.

Solyomkő: Fa- és vaseke, vasfogú boronák.

Válaszút: Fa- és vaseke, vasfogú boronák, kevés cséplőgép és konkolyozó.

Középlak: Fa- és vaseke, vasfogú boronák és kevés cséplőgép.

Nagy Almás: Fa- és vaseke, vasfogú boronák és 5 drb. cséplőgép.

Nagy Petri: Fa- és vasekek, faborona, vasfogú boronák és néhány cséplőgép.

Ördög Keresztúr: Faekék és néhány cséplőgép.

Dedrád Széplak: Fa- és vasekék, faborona, vasfogú borona, néhány cséplőgép és rosta.

Kis-Fülpös: Fa- és vaseke, faborona, vasfogú boronák, néhány cséplőgép.

Nagy-Ida: Fa- és vaseke, faborona, vasfogú boronák, néhány lovas cséplőgép.

Szász Ludvég: Fa- és vaseke, faborona, vasfogú boronák, néhány cséplőgép és rosta.

Tancs: Fa- és vaseke, faborona és kevés vasfogú borona.

Teke, Bács, Daróc, Bogártelek, Egeres, Inaktelek, Magyar-Gorbó és Mákó: Fa- és vaseke, faborona, vasfogú borona és néhány cséplőgép.

Szucsák: Fa- és vaseke, faborona, vasfogú borona és 8 drb. cséplőgép.

Vista: Fa- és vaseke, vasfogú boronák.

(Folytatjuk.)

Gazdasági tudósítók.

Egy lelkes felhívás fekszik előttünk, a mely felhívás ez év december 3-ik napjára Budapestre (Köztelek) értekezletre hívja össze az ország ezer s egynehány gazdasági tudósítót: Darányi miniszternek, s a magyar földmivelésügynek legtovább, legközvetlenebb s legönzvetlenebb őrszemeit. A mozgalomról az értekezlet céljáról az Erdélyi Gazda egyik múlt havi számában már megemlékezett.

Hogy a magyar mező- és közgazdasági életben mi az az ezer és egynehány vidéki gazdasági tudósító, azzal ma már minden újságolvasó gazda tisztában van. A földmivelésügyi kormányzat olyan üdvös intézménye, a melynek révén nem is egészen két évtizede minden állami közgazdasági faktornak, de az egyes érdeklődő gazdának is módjában van az ország földjének termő helyzetét és erejét megismerni s nyomban ezután a magyar termőföld „kaszáló és kereső” mérlegével jöhet tisztába. Nem akarunk más momentumokra hivatkozni, mint csak arra a két esetre: hogy a mikor a földmivelésügyi miniszter statisztikai osztálya útján, valamennyi tudósítást megelőzve, a gazdasági tudósítók lelkiismeretes jelentései nyomán az aratás előtt 10 nappal a világ piaci tudomására hozza, hogy *milyen gabonatermés remélhető az egész Magyarországon?* s milyen a föld kenyértermő országokban s a második fontos hivatás pedig a nyár végén az, hogy *milyen lett a tényleges termés idehaza és mindenütt.* S hogy ezen jelentéseknek első — a házára vonatkozó részét — a kontinens piacaitól kezdve egész a new-yorki s chikagói börzékig olyan komolyan számba veszik: ennek oka a jelentés hitelessége, a mi megint a gazdasági tudósítók lelkiismeretén alapszik.

De nem csak ebből áll a vidéki gazdasági tudósítók *ingyenes* munkája! A részletekkel itt nem foglalkozunk, mert azok kiolvashatók minden gazdasági naptár „általános

tudnivalóiból” és a földmivelésügyi kormány idevonatkozó közleményeiből. Nem sok ugyan még az, a miről tudósítanak: de tekintve a munkájuk értékét, nagyon elég az, mert ugyanis nagy!

A gazdasági tudósítók intézménye a szükséglethez mérten fejlődött, s számuk is eképpen nőtt. Kívánságait, előterjesztéseiket mindenkor meghallgatta a miniszter, s ilyenformán irásos folytonos értekezés útján a gazdasági tudósítók működésének módja, iránya, terjedelme mindinkább javult s a jelentések anyaga is értékesebb lett. S mégis idők múltán a tudósítói intézmény működői s külső figyelői úgy érezték, hogy dacára a központi vezetés pontosságának s a folytonos szervezet javításnak: egy bizonyos *egyetemes közszellem* nem lengi át az egész intézményt úgy, ahogy az egész gazdatársadalom szempontjából, a mezőgazdasági kereskedelem s a hatósági meg kormányzati tényezők — s mondjuk ki: a börze — előtti tekintély szempontjából kívánatos!

Az előttünk fekvő „felhívás” szerint a gazdasági tudósítók többre is vállalkoznának. S azért gyűlnek december 3-án össze, hogy megbeszéljék, miként használhatnának a magyar mezőgazdaság érdekeinek még többet, úgy, hogy semmi más érdeket, hivatást ne sértsenek s hogy ennek dacára, se az államtól, se a gazdatársadalomtól *fizetést ne kérjenek.* Mint olvassuk, a könnyebb mozghatóság okából a kormánytól az állam vasutain való azt a könnyítést kéri, hogy bizonyos alkalmakkor félárú vasutjeggyel utazhassanak. S ezzel a kéréssel az értekezlet után Darányi miniszterhez is küldenek egy instáló küldöttséget: mert a gazdasági tudósítók gazdasági gyűléseken, kiállításokon, felolvasásokon, gépversenyekeken, tenyészállat szemléken és vásárokon stb. stb. ott szeretnének lenni, részben hogy tanulnának, s hogy tanítanának. S tagadhatlan, hogy az olyan közgazda, akinek módjában van az ország mezőgazdaságának egy-egy nagyobb részével s lassanként az egészszel is megismerkedni: az csakhamar az összehasonlító szemüvegen a maga kis kerületének állapotát, baját, szükségleteit is jobban, hamarabb meg fogja látni

Hanem a súlypont nem ezen a könnyen felterjeszhető kérésen fekszik, de lényeges maga az a momentum, hogy a tudósítók értekezletre fognak *összejönni.* Tudjuk, hogy tudósítói tisztet a társadalmi rangsorok minden fokozatával vállalták: s bár *mindnyájan gazdák,* mégis ezen jelzett különbségek révén a felfogások, nézetek, tanulmányok s tapasztalatok oly sokfélesége fog megnyilvánulni, hogy a végeredmények leszűrődéseképpen nemcsak az intézmény tovább fejlesztésére s kialakításaira fognak érett eszmék nyilvánosságra kerülni: de a részletes s általános mezőgazdasági helyzetünkről, bajainkról, kívánalmainkról nyiltabb, őszintébb rajzokat fogunk kapni, mint mikor ezt a legújabb gazda értekezleten hivatalosan, vagy félhivatalosan — bizonyos tendenciák iránya — szerint — preparálva szerezték volna.

Kívánatos, hogy az értekezlet olyan irányban is nyilvánuljon meg: mert ha ez megtörténik, úgy hálát adunk az Istennek, hogy a *gazdatársadalmi öntevékenységnek s egyesült erővel való működésnek csirája még erős.* Vagyis reméljük ezen értekezletől, hogy

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat **felmondás nélkül fizeti vissza.**

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

el fogja találni azon módokat, a melyek szerint működése kicsi kerületben érvényesebb lesz, hogy gazdatársai benne ne csak túlbuzgó embert lássanak, de támasztójuként, közvetítőjükként stb. ismerjék el: viszont felfelé a járási, megyei hatóságok, s gazdasági egyletek működésük hasznosságát és szükségét elismerjék és igénybe vegyék.

Fentiek folyományaként tehát azt reméljük a jelzett értekezlettől, hogy nyomában a *gazdatársadalmi, egyesületi tevékenység új életre kél*. Mert hogy ma mindenki mindent a kormánytól, az államtól vár s remél: az már kétségbeesítő: annál inkább, mert a nyugat példából látjuk, hogy épp a mezőgazdaság terén nyilvánuló bajoknál az egyesületi erő az, amely rögtön segít és gyógyít: az állam támogatás legyen csak törvényeket alkotó, azokat végrehajtató, de nem kutató bajokat, azokra nem keres s nem kér orvosságokat; a lábadozó közgazdasági betegnek nem adományoz munkákat, nem küld a nyakára betegségségélyző kormánybiztost, s nem tanítót, aki a járásra, evésre megtanítja, mert hisz ott vannak az egyesült erők!

Hát a gazdatársadalmi együttműködés javulását várjuk az értekezlettől. Adjon a kormány s gazdatársadalom módot a tudósítókhoz az érvényesülésre: legyen meg minden községnek a maga lelkiismeretes tudósítója, azoknak legyen beleszólása a községi, járási és megyei gazdabizottságok teendőibe. Legyenek hivatalból tagjai a községi s vármegyei közgyűlésnek, nélkülök ne essék meg egy-egy közel érdeklő állatszemele, vásár, kiállítás, avagy értekezlet, a községbe érkező állatorvos, vándortanár, államerdész, szőlőszeti- s állattenyésztési felügyelő, méhésztanító, stb. stb. esetleg központi szakközeg az ő tudta, hirtel nélkül ne induljon meg semmi dolgában.

Am ne történjék ez egyszerre: lassan, az idők éréssel s haladtával. De erős a reményünk, hogy ha azon a nyomon, a melyen már elindult a földmívelésügyi kormány, szíves készséggel mint munkatársak tovább indulnak a gazdatársadalom különböző rétegeiből a választottak s hivatottak: csakhamar az állam száraz, hivatalos ereje nélkül is nagy hatással s szinte önkéntelen tömörülve az erők, a mai gazdasági bajokból való kivezető utakat sikeresebben fogja a magyar igaz agrarizmus megtalálni. Ezt remélvén — üdvözljük az e nembeli első értekezletet.

Borona.

Nehezen fejhető tehének.

Gyakran megesik úgy fiatal teheneknél, mint idősebbeknél is, hogy annyira nyugtalanok és rosszak, miként csak nagynehezen, néha pedig egyáltalán nem lehet őket megfejteni.

Ily esetben, mint egyáltalán mindenféle bajnál, első sorban is az okot kell keresnünk, a melyre az visszavezethető.

Fiatalkorban az első borjazás előtt, ha csiklandós, már jó eleve és naponta többször kell végigsimogatnunk hátán, mellén, hasán és tőgyén s jó ilyenkor mindig egy-egy hízogó szóval illetni az állatot és esetleg sós kenyérral magához édesgetni a fejőnek.

Megesik azonban, hogy a tehén sem jó, sem rossz szóra vagy bánásmódra nem hederit, hanem folyton rug és kapálódzik ha csak hozzá nyulunk is tőgyeihez. Ilyenkor rend-

szertint valamely tőgybaj okozza a tehén nyugtalanságát s először is a bajt kell orvosolnunk, azután szívesen hagyja magát fejni.

Megesik azonban, hogy rossz bánásmód következtében válik az állat rugóssá és önfejűvé s ekkor legjobb orvosság az ellenszer, a hízogó, szép bánásmód. El kell az állatot különíteni s egy új fejőt mellé állítani, a ki megszeretteti magát az állattal s aki minden jó falat vagy jó szó után megsimogassa tőgyét és hasát, csutakolja gyakran és kísérelje meg, minden fejés előtt közvetlenül egy vizes zsákot vagy pokrócot teríteni a tehén hátára.

Igen jó hatású, kivált ha nagy önfejűséget tapasztalunk az állatnál, hogy a jó szó közben ha kirug, azonnal húzzon rajta végig egy másik egyén az ostorral, de csak egyet és csak akkor, ha rosszul viseli magát; mert ha erősen és sokszor megverjük, az állat csak még jobban elvadul és könnyen megérhetjük, hogy annyira gonoszszá válik, miszerint minden fejés alkalmával le kell kötöznünk s utoljára is, megútván a veszélyeséget, a mérsárosnak adjuk át további ügykezelés végett az állatot.

Egyáltalán, akár jó fejő, akár rossz fejő a tehén, a legnagyobb gonddal kell ügyelnünk arra, hogy soha gromba bánásmódba ne részesítsen senki az állatot, sőt még azt sem szabad megengednünk, hogy tehenesünk ostorral vagy karkással járjon.

A tehén sokkal gyengédebb alkotású, semhogy ostorra szoruljon közönséges körülmények között, sőt még a rossz szó is fáj neki, míg a hízogóért mindig hálás lesz.

Vannak természetesen közöttük is kivételes, igen rossz és konok természetű állatok, a melyeknél mindenféleképp meg kell kísérelnünk s így a többek között jó ha mielőtt fejni kezdjük, előbb az egyik első lábát emeljük fel, a mi által egyszerre majdnem tehetetlené válik három lábán s meg hagyja magát fejni bizonyára; azonban ez a három lábán való állás az állatnak nem büntetés még, csak alkalmatlanság, ami nem javítja meg kellőleg, sőt el is várja, hogy első lábát telemeljék, mielőtt még megfejnők.

Van azonban egy ennél sokkal biztosabb módszer a csökönyös állatok ellenében, a melynek alkalmazása mellett a tehén önmagának okoz fájdalmat és pedig mindig azon kellő pillanatban, a midőn rug. A módszer egyszerűen abban áll, hogy a tehénnek lábát és pedig rendszerint azt, a melyikkel rugni szokott, összeszűjazzuk a farka tövével s ha kirug, akkor megrántja farka tövét, még pedig elég fájdalmas módon arra nézve, hogy néhány kísérlet után teljesen elmegy a kedve a rugástól; ha azonban ilyenkor a másik lábbal kísérelné meg a rugást, akkor azt is azonnal fel kell szűjazzani a farka tövéhez, valamint annál fogva legalkalmasabb kikötni a jászol hosszában akkor, ha a rugások meghiusulása után ide-oda kezd oldalvást mozogni s a fejőt feldönteni igyekszik.

Van azután végre egy másik, utolsó szer is, a melylyel a legvadabb tehén is meg lehet fékezni, ha nem restelli valaki a fáradságot és okszerűen alkalmazza azt s ez a tehén megfélemlítésén és elkábításán alapszik s első sorban is hidegvíz-kurából áll, amennyiben egy pár rocska jó hideg vizet tartunk kéznél s a mint az állat rosszkodni kezd vagy csak hozzá készül, a kellő pillanatban a hideg vízzel leöntjük farát és ezt néhányszor ismétel-

jük; ha azonban a megfélemlítésre ez nem elegendő, akkor revolvert sütögetünk el mellette és nagy lármát csapunk mindenféle eszközzel mindaddig, míg csak félelmében remegni nem kezd és ekkor biztosak lehetünk felőle, hogy meg hagyja magát fejni, sőt még arról is, miszerint tejét az utolsó csöppig és emellett igen könnyen le is adja s oly kezes lesz, mint a legszelídebb kis bárány, kivált ha kelően jó bánásmódban részesítjük ezentúl.

Krenedits Ödön.

„Egy fűmagtermelő gazdaság Magyarországon.”

Lassan-lassan mégis csak kezd Magyarország az ösmeretlenség ködéből kibontakozni és kezdi a külföld előtt is elfoglalni azt a helyet, melytől megilleti. A nálunk járt angol gazdák most tárgyilagosan írják le honfitársaiknak a magyar mezőgazdaságot s ennek a leírásnak nyomán az a bizonyos egyszerű angol lord bizonyára nem kérdezné meg, ma már a magyar testőrtisztától, hogy *szoktá-e a csikókat brizni*, mint ahogy ezt kérdezte vagy száz évnek előtte egy akkori testőrtisztától, a ki véletlenül még Kisfaludy Sándor is volt.

A „*Journal d'agriculture pratique*” legutóbbi, november 20-i számában olvasunk a fenti cím alatt egy cikket, mely épen hazarésznünknek egy kitűnő gazdaságának, gróf Teleki Arvéd drassói uradalmának fűmagtermelését írja le. Nem lehet ránk nézve érdektelen megtudni, mit közöl erről a francia lap, és *Hitier* jónévű francia agronomus. Így szól a cikk:

„A francia földmívelésügyi miniszter ez évi júniusi közleményében*) Baudouin Ch. néhány speciális magyar termelési ágról érdekes értekezést tett közzé. Baudouin-nak több hónapon keresztül volt alkalmja a különféle gazdasági munkákat tanulmányozni gróf Teleki Arvéd nagy kiterjedésű drassói uradalmában.

Miután leírja a tengeri, a takarmányrépa s a répamag ottani termelésének eljárásait, a szerző részletesen leírja a fűmagtermelés módját. Mivel Franciaországban fűmagtermelés rendkívül ritka dolog és mivel bizonyos helyzetekben itt is előnyösen lenne alkalmazható, röviden ösmertetjük Baudouin úr észleleteit.

Gróf Teleki Arvédnek javított magyar fajta szarvasmarhagulyája van, — melyet Dechambre a március 27-i „*Journal d'agr. pratique*”-ban leirt — s ennek részére nagymennyiségű jó takarmányra lévén szüksége, ez indította ezt a kiváló gazdát arra, hogy a takarmánytermelésre kiváló gondot fordítson. De a takarmánytermelésen kívül mindjárt belátta azt is, hogy a fűmag eladásából is jó hasznot lehetne húzni.

A francia perje (*Avena elatior*) termesztésénél a következő eljárást követi. Buza-, vagy zabvédőnövény sorai közé kihüvelyezett magból 20, kihüvelyezettlenből 50 kg.-ot vetnek el hektáronként. Bizonyos idő múlva a már magos buza, vagy zab sorai közt látni lehet vékony zöld kis szálakat kiemelkedni, amelyek a későbbi maghordására hivatvák. Mihelyt a buza, vagy zab learatott termése le van hordva, a kis növény gyorsan kifejlődik és a föld már egész zöld tőle. A következő évben pedig, miután leketőleg kiirtották a gyomokat, lehet a magot aratni. Ez az aratás júniusban történik, mikor is napszamosok átlag 40 fillér nap-

*) «Annales du ministère de l'Agriculture No 2. juin. 1902.»

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrum a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézőkódések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

számbéért a magot hordó szárazakat sarlóval levágják, ügyelve arra, hogy gyomnövény ne kerüljön közéjük. Ezeket a növényeket kis csomókba kötik össze ugyanazon növény 2—3 százával és a magtárba viszik, ahol vagy kiterítik, vagy sodronyszálakra akasztják szárítás végett. Öt hét után már lehet csépelni és teljesen tiszta, kitűnő csirázó-értékű magot nyernek. Hektáronként 100—150 kg. terem és 100 kg. mag értéke 80—110 frank körül mozog.

De ezen a magon kívül s azzal együtt a baltacimet is termesztik Drassón. Teleki gróf nem elégedett meg azzal a fönt leirt termeléssel, mely kihasználatlan területekkel jár és azért francia perjével együtt baltacimet, sőt néha *Agrostis stolonifera* és *Poa pratensis*, (vagyis taraczkos tippant és réti perjét) is termel.

Ekkor a mag aratásának módja a következő: a munkások előbb a francia perje szárait vágják le úgy, ahogy fönt le van írva. Mikor ez készen van, ha a baltacim, vagy lucerna az érettség fokán van már, akkor ezeket vágják le, úgy, hogy a fűmagon kívül még 200—600 kgr. pillangós növény, például baltacimmennyiséget érnek el.

Ha a francia perjével és baltacimmal együtt vetettek *Agrostis stolonifera*-t és *Poa pratensis*-t is, akkor ez a két növény csak arra van hivatva, hogy a francia perje és baltacim szárai mellett sűrű gypet képezzen és bőséges takarmányt adjon. Ezeket a növényeket aztán júliustól novemberig lelegetetik s a föld így a jóság trágyájában megnyeri azt, amit elvonnak tőle.

Mint azt Baudouin helyesen jegyzi meg, ilyen művelési mód nem felel meg a föld belterjes kihasználásának; de hát Magyarországon a külterjes gazdálkodás uralkodik még alacsony termelési költségekkel, rendelkezésre álló nagy földterületekkel és alacsony földárakkal. **E.**

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület miniszterileg jóváhagyott Alapszabályai.

1. §.

Az egyesülettől általában.

Az Egyesület címe: „Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület.” Székhelye: Kolozsvár. Pecsétjében az egyesület címe köriratban vétezik fel.

2. §.

Az egyesület céljai.

Az erdélyi országrész gazdatiszti karának képviselője, a testületi szellem fejlesztése, társadalmi helyzetének emelése, anyagi helyzetének javítása, nyugdíj, illetve biztosítási kérdésének lehető megoldása. E célból a „Gazdatisztek Országos Egyesülete” nyugdíjintézetének támogatása és annak kedvezményeinek az egyesület tagjai részére való megszerzése.

3. §.

A cél elérésére szolgáló eszközök.

a) Szellemiek.

1. Az 1900. évi XXVII., a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvény helyes végrehajtása fölött való örködés, annak fejlesztésére való törekvés.

2. Az erdélyi gazdatisztek nyilvántartása, az összetartozandóság érzésének fejlesztése.

3. Az erdélyrészi gazdatiszti kar érdekeinek a sajtó útján való képviseltetése és védelme, ebből a célból megállapodás létesítendő az „Erdélyi Gazda” című szaklappal,

melyben szakismeretet terjeszt s mely az egyesület hivatalos lapját képezi.

4. A gazdatiszti kar szellemi előhaladását előmozdító szaktanfolyamok, tanulmányi kirándulások, fölolvadások és értekezletek tartása.

5. A gazdasági haladást előmozdítandó: szakirodalmi pályázatok kitűzése, a gazdatiszti kar körébe vágó szakmunkák kiadása.

b) Anyagiak.

1. Az egyesület a tudomására jött, vagy hozott betöltendő gazdatiszti állásokra állás nélkül levő tagjait a lehetőség szerint közvetítés útján díjtalanul elhelyezi.

2. Oly kedvezménynek megszerzése a tagok és családjaik részére, melyekben vállalatok, intézetek és lapok az egyesületek tagjait részesíteni szokták.

3. A tagoknak arra érdemes gyermekei részére tanulmányi ösztöndíjak kieszközlése és kiadása.

4. A tagoknak üzleti és jogi ügyekben tanácsadás.

5. Szolgálat- és keresetképtelenné vált, valamint állás nélkül levő tagjainak az egyesület erejéhez mért pártfogolása és segélyezése.

6. Elhunyt tagok özvegyeinek és árváinak anyagi segélyezése, megélhetésükben és neveletésükben az egyesület által való lehető erkölcsi támogatása.

4. §.

Az egyesület vagyona és jövedelmi forrásai.

Az egyesület vagyonát képezik:

a) Az erdélyrészi gazdatisztek által az egyesület megalakulása előtt adományokból és gyűjtésekből szerzett 400 korona alap.

b) Alapítványok, adományok és hagyományok.

c) Az egyesület rendes évi tagdíjbevételeinek fennmaradó és a közgyűlés által a vagyon gyarapítására utalt fölöslege.

Az egyesület elkölthető jövedelmei:

Az alapítványok kamatai, rendes tagdíjak, valamint az ily célzattal adott állami és más segélyek.

5. §.

Az egyesület tagjai.

1. *Alapító tagok*, kik legalább 200 korona alapítványt tesznek és azt vagy egyszer-smindenkorra befizetik, vagy az alapítványi összeg évi 5%-os kamatait kötvény alapján biztosítják.

2. *Rendes tagok:*

a) mindazon, a mezőgazdasági és ezzel rokon gazdasági ágban önállóan működő, vagy szolgálati viszonyban levő egyének, tehát földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, erdő- és bányatisztek, gazdasági egyesületek tisztviselői, kik írásbeli nyilatkozat alapján 6 év tartamára évi 10 korona tagsági díj fizetésére kötelezik magukat;

b) segédtsztek, gyakornokok, gazdasági, erdészeti, bányászati akadémiai és tanintézeti hallgatók mindaddig, míg az előző pont minősítése alá nem esnek, ha írásbeli nyilatkozat alapján magukat 6 év tartamára évi 5 korona tagsági díj fizetésére kötelezik és kikre nézve ha az előző a) pont minősítését elérik, kötelezettségük további tartamára az évi 10 korona tagsági díj válik kötelezővé.

3. *Tiszteletbeli tagokká* a közgyűlés oly kiváló egyéneket választ, kik az egyesület, a gazdatiszti kar és a mezőgazdaság ügyének szolgálatában kimagasló érdemeket szereztek.

6. §.

A tagok kötelezettségei.

A rendes és pártoló tagok által kötelezett évi tagsági díjak az első évben a belépéskor, a további években pedig a naptári év kezdetétől számítandó 30 nap alatt az egyesület pénztárába, Kolozsvárra bérmentesen fizetendő, vagy küldendő be.

7. §.

A tagok kötelezettségének tartama.

Azon rendes tag, a ki 6 évre szóló kötelezettségének leteltével az egyesületből ki akar lépni, köteles kilépési szándékát az egyesület ügyvezetőségénél a hatodik év első felében bejelenteni, ellenkező esetben a tagsági viszony hallgatóságosan további 6 évre tekintetik meghosszabbítottnak.

8. §.

A tagok jogai.

a) Az alapító, tiszteletbeli és rendes tagoknak a köznyilvános indítványozó, szavazó és választó joguk van. A választmányt ők választják meg, választmányi tagoknak megválaszthatók.

b) Mindennemű anyagi előnyben és kedvezményben, melyet az egyesület hatóságoktól, testületektől, vagy egyesektől szerez — az összes tagok egyenlően és a méltányosság alapján részesednek.

c) Az egyesület évkönyveit és hivatalos működését tárgyazó egyéb nyomtatványait, továbbá az „Erdélyi Gazda”-t minden tag díjtalanul, vagy mérsékelt díjért kapja.

d) Minden tag jogait csak akkor gyakorolhatja, ha tagdíjhátraléka nincs és az utolsó évi tagdíjfizetési kötelezettségének is eleget tett, hacsak a választmány fizetési haladékat nem ad.

e) A szavazati jog rendszerint személyesen gyakorolandó. A tagoknak jogukban áll szavazati jogukat tagtársaik által, megbízás útján is gyakorolni. 10 szavazatnál többet azonban senki se képviselhet.

f) Minden tag bármilyen sérelmének orvoslásáért a közgyűléshez fordulhat.

9. §.

A tagsági viszony megszűnik:

1. a tag halálával;
2. a fönti 7. §. szerint való kilépés által;
3. ha valamely tag nyereszkesedési vágyból elkövetett vétség, a közérkölciségbe ütköző viselkedés, vagy büntett miat jogerősen elítéltetett, ha az egyesületnek tudva anyagi, vagy erkölcsi kárt okoz, ha a tagot hitelesen igazolt fizetése képtelensége miatt a választmány saját kérelmére fölmenti. Indokolt esetekben állásához nem illő viselkedés miatt is kizárható. A kizárás a beigazolt első esetben föltétlenül és mindjárt, az utóbbi két esetben pedig a választmánynak titkos szavazat útján kétharmad szótöbbséggel hozott határozata alapján foganatosíttatik.

10. §.

Az egyesület szervezete.

Az egyesület szervezetét alkotják, ügyeit fölügyelik és intézik:

- a közgyűlés,
- a választmány,
- az elnökség,
- a tisztikar.

11. §.

A közgyűlés.

1. Az évi rendes közgyűlés minden év

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyáros

cs. és kir. udvari szállító
kárpitós és diszitó.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.
(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktárainban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kivitelű ebédlő, háló, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a legogyszerűbbtől a legdiszesebb kivittől.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigorúan stilszerű kivitelben.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922

január havának utolsó vasárnapján, az erdélyi országrész nagyobb városaiban fölváltva tartatik meg. Helyének és tárgyának meghatározása a választmány föladata s ennek határozata alapján összehívása az elnökség hatáskörébe tartozik. Az e tárgyban kibocsátandó és a közgyűlés tárgyainak megjelölését, idejét és helyét magában foglaló hirdetmény az egyesület hivatalos lapjával kijelölt „Erdélyi Gazda”-ban a közgyűlés napját megelőzőleg legalább 14 nappal egyszer közzéteendő és a meghívó a tagoknak külön is megküldendő.

A rendes közgyűlés hatáskörébe tartozik:

a) az elnökségnek, választmánynak és a tisztviselőknek, valamint a tiszteletbeli tagoknak megválasztása és a tisztviselők díjainak megállapítása;

b) az évi jelentés, számadás és mérleg fölülvizsgálása s a fölmentvény fölötti határozathozatal;

c) a költségelőirányzat megállapítása;

d) az egyesületi vagyon hovatfordítása és elhelyezése ügyében való határozás;

e) határozás a választmány határozatai ellen hozzá fellebbezett ügyekben;

f) a választmány, vagy egyesek indítványának tárgyalása, amennyiben az egyes tagok azt a közgyűlés előtt legalább egy héttel az elnökségnek bejelentették;

g) az alapszabály megváltoztatása, melyhez azonban a tagoknak $\frac{2}{3}$ szavazata szükséges;

h) az egyesület föloszlatásának s föloszlatás esetén az egyesületi vagyon hovatfordításának tárgyalása, a fölszámoló kirendelése, amikor a tagok $\frac{2}{3}$ részének együttilte és a gyűlésnek $\frac{2}{3}$ szótöbbsége szükséges;

i) határozathozatal, mindazon kérdésekben, melyek sem a választmány, sem az elnökség és ügyvezetőség hatáskörébe nem tartoznak.

2. Rendkívüli közgyűlésnek helye van, ha

a) 15 rendes tag a célnak kitétele mellett annak egybehívását kívánja és ezt írásban indokolja;

b) a választmány annak egybehívását határozza.

A rendkívüli közgyűlésre a tagok legalább 8 nappal megtartása előtt alapszabályszerűen meghívandók. A rendkívüli közgyűlés határozatai a meghívóban is megjelölt tárgyakra és csakis azokra nézve teljes jogerővel bírnak, ha azon a tisztikar tagjain kívül legalább 30 tag van jelen.

12. §.

A közgyűlés határozatképes, ha az elnökön és tisztikaron kívül legalább 30 tag van jelen. Ha az összehívott közgyűlés nem bizonyult határozatképesnek, az új közgyűlés két héten belül hívandó össze, mely a tagok számára való tekintet nélkül határozatképes.

Ezen új közgyűlés tárgyában az elnökség által kibocsátandó hirdetmény annak határnapja előtt legalább egy héttel a meghatározott módon közzéteendő. Egy közgyűlés sem hozhat határozatot más tárgyról, mint a melyek a meghívóban feltüntetve voltak. Az első közgyűlésre szabályszerűen beadott indítványok a második közgyűlés tárgysorozatába fölvendők és ott tárgyalandók.

13. §.

A közgyűlést megnyitja, vezeti és berekeszti az elnök, vagy ennek akadályoztatása esetén az alelnökök valamelyike a megválasztás sorrendjében, ha ez is akadályozva lenne, az esetben arra a gyűlésre a közgyűlés a jelenlevők közül felkiáltás útján választ elnököt.

14. §.

A közgyűlés rendes előadója és jegyzője az egyesület titkára, kit szükséges esetekben a közgyűlés helyettesíthet. Önálló, szabályszerűen beadott indítványát minden tag maga is előadhathatja.

15. §.

A közgyűlés határozatait rendszeresen nyílt szavazás útján szótöbbséggel hozza. Választásoknál és személyes kérdéseknél azonban min-

den egyes esetben titkos szavazás alkalmazandó, valamint minden más kérdésben is akkor, ha azt a gyűlés 3 tagja írásban kéri.

16. §.

A közgyűlés menetéről jegyzőkönyv vezetendő, melyet az elnök, a hitelesítés végett a gyűlés elején az elnök által megbízott két tag és az egyesület titkárja ír alá.

(Folytatjuk.)

A szesz technikai fölhasználása Németországban.

(*Báro Malcomes Feromos, miniszteri tanácsos, a m. kir. földművelésügyi miniszter berlini szak-tudósítójának jelentése.*)

Az értékesítési szervezet által megoldandó egyik legnehezebb kérdést az egyes szeszfeldők nézve a szesz árának, vagyis a paritás megállapítása képezte, miután a földrajzi fekvése, a felnerülő szállítási költségkülömbözetek miatt, a termelt szesz értékesítésére természetesen befolyással bír. E kérdést akként oldották meg, hogy az egyes vidékek központját képező városokra nézve a szesz berlini árához képest bizonyos felpénzek, illetve levonások állapították meg, az illető vidékek szesztermelésének és fogyasztásának, valamint a szállítási költségek figyelembe vételével. Az egyes szeszfeldők az általuk termelt szeszt a kerületekre kijelölt központig saját költségükre szállítják és az ezen központra megállapított paritás szerinti árra tarthatnak igényt. De lehetővé van téve az is, hogy a termelők a szövetezés keretén belül is fenttarthassák régi üzleti összeköttetéseiket s hogy vevőiktől hitelt is vegyenek igénybe.

A vállalat alaptökéjét a szövetezet finomítók és kereskedők által szerződésileg jegyzet 7.342,009 márka képezi, mely összeg eddig teljesen elegendőnek bizonyult, dacára, hogy annak csak 25%-a van befizetve.

A „Centrale”-ban egyesült szeszfeldők utolsó évi termelése, a házi szükséglettel együtt, 314 millió liter tiszta szeszt, vagyis 406 millió liter német össztermelés 77%-át, a burgonyát feldolgozó mezőgazdasági szeszgyárak mintegy 330 millió liter össztermelésből pedig 296 millió litert, vagyis ennek 89,7%-át képviseli. Ennélfogva a szövetezeten kívülálló földék termelése a mezőgazdasági termelés mintegy 10%-át és az össztermelés mintegy 23%-át teszi ki, a mi 92 millió liternek felel meg. Ebből azonban, a rozspálinkát és élesztőt készítő gyárak 44 millió liter termelésének leszámítása után, csak 48 millió liter az a mennyiség, mely a szövetezettel versenyez.

A szövetezett szeszfeldők által az 1900/1. termelési idény alatt a központnak értékesítésre tényleg átadott 811,5 millió literből az üzletév folyamán 279 millió liter értékesített hektoliterenként átlagban 40 60 márka árért; minthogy azonban az 1901/2. évi campagne tultermelése következtében jelentkező alacsony árak miatta fenmaradt készletet jelentékenyen olcsóbban kellett elhelyezni, a kötelekben álló szeszfeldők évi termelésüket hektoliterenként 39 márkáért értékesítették a finomítók pedig 367 márka finomítási jutalékban részesültek.

Mintegy 120 millió márka értéket képvisel tehát az a szesztermelés, melyet a „központ” évenként értékesít a nélkül, hogy az akár reá nézve, akár a szövetezett szeszfeldőkre bármely rizikóval járna, miután az értékesítési vállalat viszonya a szesztermelőkkel szemben ugyan az, mint egy nagy bizonyosó saját rizikó nélkül.

Az értékesítő szervezet két évi fennállása óta kétségtelenül nagy szolgálatot tett a szesziparnak. A termelés nagymérvű emelkedése dacára azt egész mennyiségben és pedig elfogadható érért értékesíteni volt képes, s habár a működése kezdetén volt áratartani módjában nem is állott, mégis igen valószínű, hogy a még nagyobb mérvű ár ha-

nyatlás megakadályozása neki köszönhető. Tevékenységének legnevezetesebb hatása azonban a technikai célokra szolgáló szesz olcsóvá tételében nyilvánul, a mit a pálinka árának megfelelő felemelése útján ért el. Egyáltalán a denaturált szesz gazdasági és technikai felhasználásának fejlesztésére irányított törekvése képezi a szesz értékesítő központ legfontosabb feladatát és legjelentősebb közérdekű célzatát.

A denaturált szesz felhasználása körül tekintetbe jövő készülékek, eszközök, lámpák, motorok stb. tökéletesítésére irányuló találmányokat a „központ” magas pályadíjak kitűzése által serkenti s annak eredményeit a rendezett kiállításokon nemcsak megfelelő jutalmakban részesíti, hanem forgalomba hozatalukról és elterjedésükről saját elárusító helyiségekben is gondoskodik. A világítási, fűtési, illetve főzési és egyéb háztartási célokra való felhasználás már is nagy lendületet vett, de még nagyobb mérvű felhasználást helyez ki látásba a szesznek erő fejlesztésre való igénybe vétele s az e célú fogyasztás emelkedése arra indította a „központot”, hogy a motorikus célra szolgáló 90 fokos szesz hektoliterjének árát állandóan 15 márkában állapítsa meg, mely árért 1908-ig terjedő szállítási szerződéseket is köt.

A denaturált szesz felhasználásának alakulását a következő szám adatok mutatják:

	emberi élvezetre	technikai célokra
1888/89. évben	2.179,000	441,300 hektoliter
1895/96. „	2.251,000	803,300 „
1900/1. „	2.409,600	1.161,500 „

Mig tehát az ivó pálinka fogyasztás a lakosság lélekszáma arányában majdnem változatlan maradt, addig a szesz technikai célokra való felhasználása mintegy 250%-kal emelkedett, és ma már többet tesz ki, mint Magyarország egész szeszfogyasztása.

Természetes azonban, hogy mint minden intézménynek, úgy ez értékesítő szervezetnek is akadnak ellenlábai, kik azt állítják, hogy az a szeszipart tultermelésre ösztönzi s így annak helyzetét megnehezíti: a leggyakoribb kifogás azonban az, hogy a kartellképzés leghatározottabb ellenzői: a gazdák, ezen szervezetükkel maguk is magánmonopolium jelleggével bíró kartell alakítottak.

Ezen állítások azonban alaptalan ráfogások, mert a termelés emelkedésének a bő burgonya termés és nem az értékesítő szövetezet az oka, mely nem is képez kartell a szó valódi értelmében, sem nem bir monopoliummal, legalább nem az ivószeszre nézve, miután nem rendelkezik az egész termelés fölé, s ha mégis ezen szesz árának alakulására befolyást gyakorolni s azt felemelni képes, úgy ez ellen ethikai okoknál fogva, senkinek sem lehet kifogása, s végre is az áremelkedés a szövetezeten kívül álló szeszfeldőknek is javára szolgál.

Csak a technikai célokra szolgáló denaturált szeszre nézve bir a szervezet tényleg monopoliumot, de a kartelek és syndikátusokéval ellenkező értelemben. A mennyiben ez a monopolium nem az ár felemelésére irányul, hanem ellenkezőleg az alacsony áron alapszik, mely a közérdeket nem károsítja, hanem annak hasznára van.

Különb is nélkülözi a szervezet a közönséges kartelek egyik legfontosabb alapfeltételét: a termelést szabályzó befolyást, a mi legérzékenyebb árnyoldala. Ezt a hiányt a szervezet most a termelés önkéntes korlátozása útján igyekszik pótolni s e célból felhívást intézett az összes szeszfeldő vállalkozókhoz hogy termelésüket, a saját és az összeség érdekében, egy bizonyos egységes százalékkal megszorítsák, miután a rendkívüli mérvben emelkedett termelés az idejű campagne kezdetén volt nagy készletek s a termelésnek előre látható még további aránytalan fokozódása folytán beállott helyzet kényszerítőleg a rálukcióra utal.

Ennek a fölhívásnak meg volt a kívánt hatása, s miután a burgonyát feldolgozó mező-

gazdasági szeszfőzdek 90% át meghaladó része a termelés korlátozása mellett nyilatkozott, a szesztermelők folyó évi szeptember hó 15 én tartott értekezlete elhatározta a német szesziparnak folyó évi október hó 1 től kezdődő üzemredukcióját, mely elhatározás tanuságát tesz arról, hogy a német gazdák érdekeit felismerni és azokat saját erejükkel intézni is tudják s egy uttal újabb bizonyítékát képezi a szeszértékesítő szövetkezet céltudatos, hasznos működésének.

Az előadottak után alig maradhat fenn kétség az iránt, hogy a szesz ipar fölött folyton lappangó s időközönként megújuló válságok megszüntetésére a viszonyok természetes alakulásából felmerült nagyszerű eszme megtestesítését, a szesznek technikai célokra való tömeges felhasználásának kérdését csakis a létre jött igazán nagyszabású értékesítő szervezet volt képes megoldani, de annál a befolyásnál fogva, melyet a törvényhozás a szeszipar egész fejlődésére s ennél fogva a szesz felhasználásának módjára is gyakorol, a szesz technikai felhasználásának kérdését tárgyzó ismertetésnél nem mellőzhető a törvényhozás e kérdésekre vonatkozó szerepének rövid méltatása sem.

Egy helyes, minden jogos igényt egyformán kielégítő s a tekintetbe jövő igen ellentétes érdekeket igazságosan összeegyeztető szeszadó törvényhez fűződő követelményeknek megfelelően a német törvényhozás, a fiskális és etikai feladat mellett a közzgazdasági szempontot is kellően megoltalmazni és ezen iparnak a mezőgazdaságra gyakorolt hatását megfelelően istápolni igyekszik. Irányát e tekintetben egyrészt azon alaptétele jellemzi, hogy fogyasztási adóval, csakis azon szeszt terheli, mely a belföldön mint pálinka kerül fogyasztásra és minden egyéb ipari, vagy technikai célra szánt szeszt az adó teher alól felmenti; másrészt, hogy a szeszipar mezőgazdasági jellegének megvédése és az egyes nagyobb üzemekké való tömörülésének megakadályozását fokozatos termelési adóval eszközöli.

Az 1895-ik évi szeszadó törvény által behozott ezen hármass feladattal bíró adó t. i. nem az állam jövedelmét szaporító adónem, mint ez már előbb is említett, hanem a nagyobb mennyiségeket 'termesztő szeszfőzdeknek a célból való megadóztatása, hogy ezen bevételből a denaturálásra és kivitelre kerülő szesz praemiumban legyen részesíthető. Tulajdonképpen hivatása pedig: hogy a minden iparnak sajátosságát képező, nagyobb üzemekké való egyesülés iránti törekvésének érvényesülését megnehezítse s lehetőségig megakadályozza; és végre, hogy a szesz fogyasztását denaturálási praemium nyújtása által, közzgazdaságilag egészségesebb irányba terelje, a nélkül, hogy a szesztermelés fejlődését megakassza.

Ezen rendszer kézzel fogható czélszerűségét tagadni nem lehet, bár be kell ismerni azt is, hogy az csak palliatív természetű és hogy annak hatása időleges lehet s csak egy bizonyos határig terjedhet, a meddig a denaturált szesz fogyasztása azt a mennyiséget el nem éri, melynél a nyújtható praemium annyira el nem törpül, hogy többé már nem érvényesül; ezentul ennek az eszköznek hatása nincsen. Mindazonáltal eddig megtette a kívánt szolgálatot s előnyös befolyása kiviláglott azokból a következményekből is, melyek ezen adónak az 1901. évben beállott megszűnése folytán a szeszpiacra jelentkeztek és a szeszárak jelentékeny hanyatlását idézték elő.

Az 1895-iki szeszadótörvény ugyanis a szesztermelési fokozatos adót csak kísérletképpen hat évre hozta volt be, mely idő leteletének közeledtével a kormány a szerzett tapasztalatok alapján, a szeszadótörvény módosítása iránt javaslatot terjesztett elő, mely javaslat nem szorított csak a termelési adó egyszerű tovább érvényben tartására, hanem a szesziparon radikálisabb eszközzel kívánt segíteni. Minthogy azonban ezen javaslat tárgyalása, előre nem látott parlamenti okok-

nál fogva, rövidesen befejezhető nem volt, a termelési adó és praemium, törvényes alap hiányából megszűnt, a mi egy nagy arányú tultermeléssel kapcsolatban idézte fel a szeszpiacra a nehéz helyzetet, a melylyel való megküzdése képezte a szeszértékesítő szövetkezet első tűzpróbáját.

A kormány által a birodalmi gyűlés elé terjesztett új törvényjavaslat az eddig fokozatos termelési adót továbbra is fentartotta, de ezenkívül mindazon szeszfőzdekre nézve, melyek burgonyából, tengeriből, cukorüledékből vagy sörgyári hulladékból évente 150 hektóliternél több szeszt termelnek, termelésüknek a szövetségtanács által évenként megállapítandó hányada után hektoliterenkint 15 márka termelési adópótlékot akart behozni, mely adópótlék terhe alól azonban a szeszfőzdek mentesíthették volna magukat megfelelő mennyiségű szesz denaturálása által.

E törvényjavaslat tehát egy alapos, tartós hatást ígérő eszközzel akart a szesziparon segíteni az által, hogy az emberi élvezetre szükségelt pálinka mennyiségén felül termelt szeszt a denaturálásra kényszeríti és ez által ezeket a mennyiségeket, melyek az ivószesz áralkulására nyomasztólag hatnak, erről a piacról kiszorítja s a petroleummal való verseny felvételére utalja. A kérdés gazdasági oldalát ekként kétségtelenül helyesen megoldó javaslat azonban érvényesülni nem volt képes.

Messzire vezetne az okokat részletezni és az egy évig elhuzódott parlamenti tárgyalásokat ismertetni, melyek végre is a javaslat és ezzel a denaturálási kényszer elvének elejtésére vezettek. A birodalmi gyűlés által folyó évi június 11-én elfogadott új szeszadótörvény egyszerűen megtartotta az eddigi fokozatos termelési adón alapuló praemiumrendszert azzal a változással, hogy az adótételeket lényegesen felemelte s ez által egy nagyobb alapot teremtett nagyobb mennyiségű szesznek megfelelő denaturálási praemiumban való részesítése céljára.

A termelési adó ezen új alakjában kiterjed minden szeszfőzdekre, mely évente 200 hektóliternél több szeszt termel. Egyedül kivételt a kizárólag rozsot, zabot vagy árpát feldolgozó szeszfőzdek képeznek. Ezek 300 hektóliter termelésig ezen adó alól mentesek s 300 hektóliteren felüli 600 hl-ig terjedő termelésük után az adótételnek csak felét fizetik. Ezen intézkedés arra való, hogy a behozatal tárgyát képező tengeri feldolgozása a belföldi gabonanemek javára megszüntetessék. Az új termelési adófokozat szerint az adótétel 200—300 hl-ig terjedő termelésnél 2 márka, 300—400 hl termelésnél 2'50 márka és ezenfelül minden további 200 hektóliternél fél márkával több, úgy, hogy 1800 hl évi termelésnél 6'50 márka az adó minden hektoliter titer tiszta alkohol után. Az adófokozat ezen reformálása következtében a termelési adó összege az eddigi 4'5 millió márkával szemben 11 millió márkára, vagyis mintegy 150%-kal emelkedik s habár a burgonyát feldolgozó szeszfőzdeket terheli leginkább, mégis ezek húzzák abból aránylag a legtöbb előnyt, miután a denaturálásra kerülő exkontingens szeszt túlnyomó részében ezek a szeszfőzdek állítják elő.

Ha tehát a törvényhozásnak nem is sikerült a szeszipar helyzetét alapos módon tartósan megoldani és az összeütközött ellentétes érdekek megegyeztetéséül egy kompromisszumban volt kénytelen megnyugodni, a fokozatos termelési adó felemelése által mégis egy olyan jelentékeny alapot teremtett, mely nagymennyiségű szesz denaturálását teszi lehetővé és így a szeszipar nyugodt fejlődését hosszabb időre biztosította.

A német szesztermelők és törvényhozás vállvetett igyekezetének ezen rövid ismertetése áttekintést nyújt a szesz technikai felhasználásának előmozdítását célzó mozgalom jelen helyzetéről; hogy pedig az ezen mozgalom előtt lebegő cél jövőbeni kialakulásának terjedelme is némileg megítélhető legyen, ele-

gendő lesz reá mutatni e mozgalom indító okára és fő tényezőjére: a német burgonya-termelés fejlődésére.

Németország burgonyatermelése az 1901. évben volt 186 millió mmázsáról fokozatosan, az 1901. évben 487 millió mmázsára és a hektáronkint 63'5 mmázsa átlag e tíz év alatt 143'7 mmázsára emelkedett, mely birodalmi átlagot azonban a szeszfőzdekekkel birodalmi gazdaságok még jóval felül mulják, amennyiben ezeknek 1901. évi átlagtermése 154'9 mmázsát tett ki, egyes kiváló gazdaságokban pedig a 220, sőt 270 mmázsát érte el; mi mellett figyelmen kívül nem hagyható, hogy a jobb, keményítődús és ellentálló, bőtermésű burgonyafajták előállítására nagy gond fordítatik, s hogy a jobb mivélés és egyáltalán a mezőgazdasági technika folytonos haladása következtében a terméshozamok még folyton emelkedni fognak.

A szesz nyersanyagának ezen bőségénél fogva tehát nem kelthet csodálkozást az a törekvés, mely a behozatal tárgyát képező petroleumot és benzint a hazai termékkel akarja helyettesíteni a mezőgazdaság kiszámíthatatlan nagy előnyére és pedig nemcsak a háztartás szűkebb körében, hanem a közvilágítás és erőfejlesztés széles mezején is. Azért, ha igen mérvadó helyen már a hajózásnak szeszre való berendezésének eszméjével foglalkoznak, ez ma talán még vérmes remény, de semmi esetre se utópia, mert a mint a szesz technikai felhasználása kérdésének gazdasági részét megoldani lehetett, úgy technikai része bizonyára még kevesebb nehézséget fog okozni, a mit a gép- és eszközipar terén már eddig felmutatható eredmények eléggé igazolnak.

Mindezeknél fogva Németországnak a szesz technikai felhasználása érdekében kifejtett felette fontos és figyelemre méltó tevékenysége útmutatásul szolgálhat mindazon országoknak, melyek mezőgazdasága a szesztermeléstől van utalva s melyek petroleum-szükségletüket a külföldről kénytelenek beszerezni.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Mennyi melege van szükségük télen a szobanövényeknek?** Még mindig igen sok hibát követnek el egynémely virágkedvelők a szobanövények telelése körül azzal, hogy a szoba hőmérsékletével, de főképpen a növények eziránti igényességükkel nem igen számolnak s különböző természetű növényféléseket egy helyen, egy hőmérséklet alatt telelnek. Pedig épp ez a baja igen sok szobanövénynek, hogy télen túl meleg helyen telel, holott megfelelő helye volna a fűtetlen szobanapos ablakába is, ahol azért a fagy ellen védve van. Viszont sokszor látunk trapicus növényeket hideg, fűtetlen szobában telelni, ha ugyan kitelelnek, mert rendszerint a tél derekán az ilyenek elpusztulnak. A kertészet körébe tartozó növényeket két főcsoportba szokás osztani, és pedig: az egyikbe azokat, amelyek akár télen akár nyáron mindig a zártabb, melegebb helyet kívánják, ilyenek például a pálmák, fikusok, dracénák, cikások stb, a másikba pedig, amelyek nyáron a szabadban is elhelyezhetők, télen pedig a keveset vagy éppen nem fűtött, de azért fagymentes helyen telelnek jól. Nevezetesen: igen érzékeny a kamélia, azután télen, ha nagyon meleg szobában áll, mert ilyenkor rendszerint nyáron fejlesztett bimbóit elpergetik, vagy leveleit hullatják le. Ezért minden valamire való hivatalos kertész két különböző hőmérsékletű üvegházba szokta telelni növényeit, amely körülményt a virágkedvelő passionatus kertésznek sem szabad figyelmen kívül hagyni. Különböző általános szabály az, hogy télen a melegebb égövi növények a szobában megelégednek 10—14 fok meleggel, s ugyancsak a hidegebb növények 4—6 fokos helyen telelnek a legjobban. A hidegégövi növények

meleg helyen való telelése avval a hátránnyal is jár, hogy azok idő előtt, tehát télen indulnak, kezdenek újabb fakadásokat, hajtásokat fejleszteni, mely hajtások azonban mindig vékonyak, nyurgák, gyengék maradnak s a törzs életképességét gyengítik, a tavaszra felhalmozott tartalék táplálóanyagokat idő előtt elfogyasztják. Mindezekből kifolyólag minden szobanövényt csak a neki megfelelő hőmérsékletű helyen szabad telelni *Cs. Gy.*

+ **A Clematis mag vetése.** Minden erdőt, mezőt járó ember ismerheti a közönséges „iszalagot” — clematist — amely hosszú s elágazó hajtásaival néha egész fákat borít be s apró virágaival, majd pedig ősz felé sárgás-fehéres, bolyhos termésével vonja magára a figyelmet. A kertészetben is igen ismeretes és kedves folyondár az iszalag, de nem épp ez a közönséges típus, hanem ama számos válfaj, amelyet a kertészek manapság tenyésztenek s legfőképpen nagyon változó szép színű virágjairól a kedveltebb folyondárok közé tartozik. Mint minden növénynél, úgy a clematisnél többféle szaporítás módot alkalmaznak a kertészek, de a többféle mód között a legjobb s legtermészetesebb a magról való szaporítás. A magról való szaporításnak legfőbb előnye az, hogy a kikelt plánták erősebb, életképesebb, gyorsan növekvő s jól virágzó egyedek szoktak fejlődni, hátránya az, hogy a mag igen lassan, néha csak egy év múlva szokott csírázni, illetve kikelni, főképpen, ha a mag nem őszkor az érés után — hanem csak tavaszkor vettetik el. Hacsak lehet, tehát csak őszkor vetessék el a clematis magja, még pedig virágcserepekbe, vagy pedig laposabb faladikába, lehetőleg nehezebb s homokkal kevert földkeverékbe, amelyet a vetés után deszkával le kell nyomkodni, hogy a mag teljesen oda lapuljon a földhöz. Ezután jól megpermetezzük s télre melegebb és sötét helyre tehetjük az edényeket, ahol azokat tavaszig állni hagyjuk. Tavaszkor aztán melegágyba helyezhetjük, hogy ilyenformán a csírázás előmozdítottassék, ami nem is fog soká késni úgy, hogy például a november vagy decemberben elvetett mag május, júniusban kiszokott kelni. A kikelt plántákat nyár derekán más edénybe hasonló földkeverékbe átültethetjük s csak a rá következő év tavaszán ültetjük ki a szabadba állandó helyére. *Cs. Gy.*

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felirható. A hirdetés megrendelés minden számára legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **Halálozások.** *Báró Bornemissza Tivadar* cs. és kir. kamarás, az Erdélyi Gazdasági Egylet alapító- és választmányi tagja folyó hó 21-én 59 éves korában elhunyt és Maros-Ilyén beszentelt tetemei f. hó 23-án Kolozsvárt helyezték örök nyugalomra. Az elhunytban az erdélyi közélet egyik sok éven át jelesül huzogkodó és dolgos férfit vesztett el *Molnár Sándor* ügyvédet, az E. G. E. jogtanácsosát és vál. tagját súlyos csapás érte fiának, dr. Molnár Sándornak váratlanul történt elhunytával. Az apai szívet legmélyebben sújtó csapásban az embertársak igaz részvétele legyen a vigasztalás.

— **Székely akció.** Darányi miniszter székelyföldi utjának eredményei máris nyilvánulnak. A miniszter ugyanis a Székelyföld részletes állattenyésztési programjának megállapítása céljából kiküldötte *Pirkner János* országos állattenyésztési főfelügyelőt, ki *Ilrebay Emil*, *Szász István*, *Lickl Károly*, *Maizner Ernő* és *Vásárhelyi Árpád* felügyelők kíséretében f. hó 26-án délelőtt érkezett Maros-Vásárhelyre, hol a kiküldöttek *Sándor János* miniszteri biztostól tisztelegvén, nyomban értekezletre ültek össze. Az értekezleten részt vettek a fentiekben kívül *Kodás Mihály*, a ki rendeltséghez beosztott min. segédfogalmazó

és dr. *Ladányi Károly*, kinek főadatát a Székelyföldön fölállítandó tojásgyűjtő szövetkezetek létesítése fogja képezni. Az értekezlet megállapodása folytán az első feladatot olcsó és jó szarvasmarha, juh, sertés és baromfi tenyészanyag kiosztása, továbbá tej és tojásgyűjtő szövetkezetek létesítése fogja képezni. Az értekezleten az az eszme is fölmerült, hogy Borszék vidékén egy havasi jellegű tejelő tenyészet állíttassék be. Ertesülésünk szerint magyar-erdélyi szarvasmarha anyag Székely-Keresztúr vidékén, juhtenyészanyag az u. n. Erdővidéken, hol a juhturógyártás és Parajd vidékén, hol a pokrocszövés bir már ma is kiváló jelentőséggel — fog kiosztatni. Valószínűleg hussertés fajták is lesznek a Székelyföldön kiosztva, és pedig egyelőre Maros-Torda vármegye azon részén, mely a kis-Küküllőre gravitál. Ezen kívül felállítatik minden vármegyében egy-egy minta baromfitelep; tejszövetkezetek létesítése elsősorban Nagy-Bacson és Nagy-Ajta környékén van tervbe véve. Az értekezlet rövid megszakítással a késő estéi órákig tartott és a kiküldöttek a következő napon azonnal szét is indultak, ki-ki a szakmájának megfelelően vidékre, helyszíni tanulmányozás és a kitűzött célok megvalósítása érdekében.

— **Az erdélyrészi állattenyésztési ker. felügyelőségek új beosztása.** A székely akció sikere érdekében létesített sepsi-szt.-györgyi felügyelőség felállítását folytán az erdélyrészi vármegyék a következő új beosztást nyerték: 1. Kolozsvár székhelyűel Kolozs-, Maros-Torda és Torda-Aranyos vármegyék; 2. Deés székhelyűel Beszterce-Naszód, Szolnok-Doboka és Szilágy vármegyék; 3. Segesvár székhelyűel Udvarhely, Alsó-Fehér, Kis- és Nagy-Küküllő vármegyék. 4. Nagy-Szeben székhelyűel Szeben, Hunyad és Fogarasz vármegyék; 5. és végül az ujonnan létesített sepsi-szt.-györgyi Székelyhelyűel Csik, Háromszék és Brassó vármegyék. Az új beosztás szerint tehát régi alakját csak a deési kerület tartotta meg, a többi kerületek vármegyéi pedig az eddiginél sokkal célszerűbben lettek csoportosítva, úgy, hogy ez nemcsak a működést fogja megkönnyíteni, de az elérhető sikert is tetemesen fokozni fogja.

Az új beosztás folytán megüresedett nagy-szebeni felügyelőség vezetésével a napokban kinevezett *Vásárhelyi Árpád* segédfelügyelő lett megbízva, ki ezelőtt mint gazdasági segédtsz. a kolozsvári felügyelőséghez volt beosztva. *Vásárhelyi* kerületek ügyeit ideiglenesen Maros-vásárhelyről fogja ellátni, hova 3 hónap tartamára a székely kirendeltség mellé osztatott be. A *Vásárhelyi* távozása folytán a kolozsvári felügyelőséghez a földmivelésügyi minisztériumban szolgálatot tevő *Pilissy Géza* rendeltetett ki, ugyancsak ideiglenes szolgálattételre.

— **Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egylet választmányi ülése** december hó 8-án Marosvásárhelyen a következő tárgysorozattal fog megtartatni:

1. Jelentés a pénztár állásáról.
2. Jelentés a tagmozgalomról.
3. Az állásközvetítés terén teljesített eddigi működés beszámolója.
4. A miniszterileg jóváhagyott alapszabályok bemutatása és azok szétküldése tárgyában teendő intézkedés megállapítása.
5. *Előterjesztés a gazdatiszti nyugdíj és biztosítási kérdés megoldására.*
6. A közgyűlés helyének és tárgyainak megállapítása.
7. Beérkezett kérvények elintézése.
8. Az ülés napjáiig beérkezett tárgyak és indítványok.

A választmányi ülés pontos idejét és helyét az alapszabályszerű időben szétküldendő meghívók fogják a tagokkal tudatni. Felhívjuk

már most gazdatisztiink figyelmét és érdeklődését a választmányi ülésre, melyen a gazdatiszti kar legéletbevágóbb kérdése fölött fognak határozni s így azon a gazdatisztek minél nagyobb részvétele kívánatos és várható. Lapunk múlt számában is megemlítettük, hogy a választmányi üléssel egy napon lesz *Sipos Sándor* jószágigazgató ünneplése is s ez egy okkal több arra, hogy a december 8-i nap a gazdatisztek napja legyen.

— **Járásai állatdíjazások Kolozsvármegyében.** A földmivelésügyi miniszter által engedélyezett államsegéllyel Kolozsvármegye mező-örményesi járásában f. hó 30-án Mező-Örményesen, és december hó 7-én a n. sármási járásban, Nagy-Sármáson *tenyészállatdíjazások* rendeztetnek, melyen kisgazdák magyar-erdélyi fajta tenyészállataikkal versenyezhetnek. Az előbbi díjazáson 200, az utóbbin pedig 300 k. állami díj fog a kolozsvári m. kir. állattenyésztési felügyelő által kiosztatni. Ezen díjazások eredetileg a nádamenti és nagy-almási járások részére voltak tervezve, azonban a föllépett száj- és körömfájás miatt a program a fenti változásnak lett alávetve.

— **Új gazdasági egyesületi elnök.** A Szatmárvármegyei Gazdasági Egyesület br. *Vécsey József* elhalálása folytán megüresedett egyesületi elnöki tisztségre *Domahidy Sándor* ügyvezető alelnököt f. hó 19-én tartott közgyűlésen egyhangulag elnökévé választotta meg.

— **Telepes házak.** Megemlékeztünk volt annak idején arról, hogy az erdélyrészi telepítési célokra vásárolt birtokokon a telepes házak építése megkezdődött és most konstátálhatjuk, hogy Maros-Ludason 100, Alsó- és Felső-Detrehemben 53, Fehéregyházán 33 és Kolozs-Karán 31 telepes ház már fedél alatt van és várja a telepesek bevonulását.

— **A lentermelési szaktanár új székhelye.** *Füredi Lajos* m. kir. gazdasági szaktanár (lentermelési szakban) a következő értesítést küldte hozzánk:

„Van szerencsém hivatalos tisztelettel értesíteni, miszerint a Nagyméltóságú m. kir. Földmivelésügyi miniszter ur *hivatalomnak székhelyét*, országos hatáskörre való tekintetből, f. évi augusztus hó 1-től kezdődőleg Budapestre helyezte át, az 1902. április hó 23-án 7051/eln. 1901. sz. a. kelt magas rendeletével.

Hivatalos helyiségem nem leendő benn a minisztériumban, hanem külön irodát tartok künn a városban, a melynek pontos címe Budapest, II. ker., Zsigmond-utca 1 sz.”

Midőn ez értesítést e helyütt is közöljük, egyben lentermeléssel foglalkozó vagy foglalkozni akaró gazdatársaink figyelmét is felhívjuk arra, hogy mindennemű szakkérdéseikben a nevezett tanár urhoz forduljanak, aki készséggel és ingyenesen ad minden felvilágosítást.

— **Gazdasági tudósítók kongresszusa.** Az állandó gazdasági tudósítók első kongresszusa Budapesten a Köztelken 1902. december hó 3-án d. e. 10 órakor lesz. A kongresszusra a tagsági jegyeket és a kongresszus tárgysorozatát *Kressz János*, a végrehajtóbizottság elnöke szétküldötte. A kongresszus előtti napon, dec. 2-án este 6 órakor előértekezlet lesz az Adria szállóban, ugyanott este 8 órakor ismerkedési estély. Dec. 3-án d. e. 10 órakor a Köztelken a kongresszus megnyitása, d. u. 2 órakor közebed az Adria szállóban. Lakás és a közebeden való részvétel a végrehajtóbizottság elnökénél, *Kressz János*nál Kassa jelentendő be, ki a kongresszus tárgysorozatát is készséggel küldi meg az érdeklődőknek.

— **Nemes emberbarátok.** Örvendetesen gyarapszik azon nemes szívi munkaadók száma, a kik saját költségükön biztosítják cselédjeiknek a munkáspénztár áldásait. Ujában két ilyen emberbarátnak áldozatkészgéről kaptunk hírt. *Báró Biedermann Rezső* értesítette az Országos Gazdasági Munkás-

és Cselédsegélypénztár igazgatóságát, hogy szentegáti uradalmának mindazon gazdasági cselédjét, a kik az ő szolgálatában már egy esztendő eltöltöttek. első csoportbeli tagokul beiratja a pénztárba, s tagsági díjakát saját pénztárából fizeti. Deutsch Zsigmond, herceg Eszterházy uradalmának főbírója hasonlóképen arról értesítette az igazgatóságot, hogy bér gazdaságának mindazon cselédjét, a kik már 5 év óta szolgálatában állottak, szintén saját költségére beiratja a munkáspénztár tagjai közé.

— **A munkáspénztár halottai.** Érdekes példával illusztrálhatjuk az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár áldásos működését. Mikor a segélypénztárról szóló törvény életbelépett, Radó Dénes vasmegyei birtokosnak egyik cselédjét, Herbath Eleket már az első hónapban báleset érte, a szecskavágógép összeroncsolta jobb kezét. A szerencsétlen cseléd, a kinek felesége és kiskorú gyermeke is volt, munkaképtelenné vált. A segélypénztár amellett, hogy az összes gyógyítási költségeket kifizette, havonként megküldte neki a rokkantsági segélyt. Herbath Elek 14 hónapon át húzta ezt a segélyt a pénztártól, míg folyó évi július hó 27-én folytonos színlődés után elhunyt. A pénztár igazgatósága beigazoltnak vette, hogy a haláleset a több mint egy év előtti báleset következménye volt és az özvegynek 400 kor. haláleseti segélyt utalt ki. A közlebbi napokban megkapták még a 400 koronás haláleseti segélyt: Rákosi András gyürei lakos, aki véletlen báleset folytán a vízbe fulladt, Manduch Imre nezsettei lakos, aki megrakott kocsiról leesett és agrázkódás következtében elhunyt, továbbá Kamarási Mihály balsai lakos, akit Szabó János szöváltás közben agyonlőtt. Mint ezekből látható, a segélypénztárnak bő alkalma van tagjainak segélyezésére és látható az is, hogy a gazdasági munkások körében sokkal sűrűbben fordul elő a báleset, mintsem azt gondolná az ember.

— **Az iszákosság meggátolása.** Combes francia miniszterelnök felkérte az orvosakadémiát, hogy állítsa össze mindazoknak az árvalmas anyagoknak a jegyzékét, amelyeket szesztartalmú italok készítésére használnak. Az akadémiai jegyzék összeállításával Laborde tanárt bizta meg. A kormány törvényjavaslatot szándékozik benyújtani az iszákosság meggátolása érdekében.

— **Vetőmageladás** Az „E. G. E.” védnöksége alatti „Erdélyi Kereskedelmi Társaság” irodájában (Kolozsvárt, Petőfi-u. 7. sz., földszint) *lóher- és lucernamag, rozs, árpa, zab és búkköny-vetőmag*, mindenképpen a legjobb minőség, megtekinthető és megrendelhető. Főképp a minden külföldi idegen gyommagtól mentes, tiszta, eredeti *erdélyi vető-lóhermagra* hívjuk fel gazdáink figyelmét. Minták, kívánatra, postán is küldetnek.

Erdélyrészi piaci ár- és terméstudósítások.

(A beküldött különtudósítások nyomán összeállította: az állandó kiállítás igazgatósága)

Zilah, (nov. 22.) **Gabonák:** buza I. a. q. 15 kor. 20 fill., rozs q. 13 kor., árpa q. 10 kor., zab q. 8 kor., tengeri I. a. q. 12 kor. 40 fillér. **Hüvelyek, főzélékek árai:** fehér paszuly lv. 4 kor. 80 fillér, burgonya lv. 90 fill., murek lv. 80 hagyma koszorunként 18 fillér. **Téj, tojás, vaj:** tehéntej 1 l. 20 fill., tojás 3 drb. 22 fill., vaj 1 kgr. 1 kor. 90 fillér.

Szegesvár, (nov. 20.) **Gabonák:** buza I. a. lv. 2 kor. 30 fillér, rozs lv. 1 kor. 50 fill., zab lv. 90 fill., tengeri I. a. lv. 1 kor. 70 fillér. **Hüvelyek, főzélékek árai:** fehér paszuly lv. 2 kor. 50 fillér, borsó lv. 2 kor. 20 fillér, burgonya lv. 60 fillér, hagyma koszorunként 30 fillér. **Téj, tojás:** tehéntej 1 l. 16 fillér, tojás 3 drb. 20 fillér. **Takarmanys:** széna szekerenként 13 korona, szalma 5 korona.

Kolozsvár, (nov. 27.) **Gabonák:** buza I. a. q. 15 kor. 60 fillér, rozs I. a. q. 11 kor. 60 fill., tengeri I. a. q. 13 kor. 60 fill., zab q. 10 kor. 40 fill. **Hüvelyek és főzélékek árai:** borsó kg. 38 fill., lencse kg. 46 fill., paszuly kg. 20 fillér,

köles kg. 30 fill., burgonya hl. 8 kor. 50 fill., hagyma koszorunként 22 fill. **Takarmanys:** széna q. 6 kor. 80 fillér, szalma 4 kor. 60 fillér.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltóköcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.**

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os Záloglevélkölcsönöket
nyújt és pedig 4%-os kölcsön földbirtokra: **50 évi törlesztéssel 4-95 százalék,** nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve **az Erdélyi Gazdasági Egylet** bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségmentesek

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Feladás szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:
JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:
ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Kurczk és Tsa
Photozinkografiai műintézet
készíti a legjobb **Clíchét** mindennemű nyomtatványhoz
Budapest, VIII. Szentkirályi-utca-13

955.

4 törzs Plymouth Rock tyúk

eladó.
Áruk 50 korona.

Cím a kiadóhivatalban.

(1003.)

Az első kecskeméti szőlő és gyümölcsstermelő szövetkezet

közhírré teszi, hogy 300 holdas „Immunis” talaju telepén termelt csakis első rendű sima szőlővesszőket egyes fajokból, a míg a készlet tart, két éves gyökereket is úgy az őszi, mint a tavaszi ültetési idejére, — továbbá kiváló szép kajszinbarack, alma, körte, szilva, meggy, cseresznye és birs ojtványokat, ojtott epret, különféle diszfákat és cserjéket ajánl a legjutányosabb áron.

A készletben levő ojtványok oly sikerültek, hogy a legnagyobb igényeknek is megfelelnek.

➔ **Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.** (963.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400.000— K
Alapítványok 1268.080— K
Tartalékok 111.053-60 K

Összesen 1,779.133-60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az emberéletére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati működéssel, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszt állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földműves iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszt állást keres december 1-ére. Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszt állást keres.

6. Vincellér iskolát végzett és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, megfelelő állást keres.

7. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nőtlen gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

8. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

Okleveles gazdatiszt jeles bizonyítvánnyal 14 évi gyakorlattal kezelőtiszt állást keres, állását elfoglalhatja bármikor, Czim: a kiadóhivatalba I. B. K.

A fősorlat álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — felvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvárt, Petőfi-utca 7.)

Alkalmazást keresők

Kovácsnak ajánljuk teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Gépész kovács, ki mint ilyen nagyobb uradalomba huzamosabb ideig volt alkalmazva, jó bizonyítványokkal bir, 1903. év január 1-től felvétetik. Megkeresések alamori uradalom intézőség címére Ladámosra küldendők.

Ugyanott felvétetik egy béresgazda is. Megkivántatik irás és olvasás tudása Kis családos, erélyes, középkorú egyén, ki ilyen alkalmazásba már huzamosabb ideig volt, oláhul tud, előnyben részesül. (962.)

Külömfélék.

B. Bak Lajos

Ó esász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálitója és az aranykoronás kereszt birtokosa

műbutor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete

Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. (845.)

Hantz Sándor könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa

Kolozsvárt,

Mátyás király-tér 9. szám.

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló ízléssel tartósan és olcsó árért készítenek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

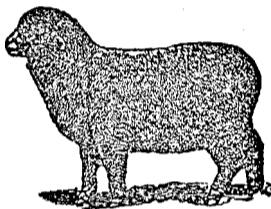
A címre kérem vigyázn!

Schember C. és Fiai

cs. és kir. udvari hidmérleg és gépgyár BUDAPEST, Andrassy-út: 15.

Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeket, valamint gazdasági és ipari célokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegeiket.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. (902.)

16 métermázsa

raczka

gyapju

jutányosan eladó.

Czim a kiadóban. (1002.)

Eladó 2 drb.

Poland Kina tenyészkoca.

Czim G. G. alatt a kiadóban. (1001.)

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Ét-ond ezor lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejelőképességének fokozására, esontörésknél. — 1 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a lenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerboltban és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállító, körületli gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.

Kunyhók és paloták

lakóinak egyaránt sugárzik az a fényes csillag, mely világít és melegít és mely nem más, mint a Szentírás. E becses könyv most versekben jelent meg és 9 korona 60 fillért egyedül Egerben (Héves m.) a Verses Szentírás kiadóhivatalában kapható. — Ugyanaz megrendelhető a g y o b b kiadásban, egy kötetben, ára 10 949. kor. 40 fill.

Eredeti 948.

Rambouillet kosok

mindenkor nagyobb mennyiségben, dús választékban kaphatók:

Gróf Herberstein Alb. uradalmi igazgatóságánál STRILEK, Morvaország.

Eladó birtok!

Székelyföld legszebb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal levélileg is tudat. 915.

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kivánatra árjegyzék és költségcsatolás bérmentve küldetik. (464.)

Jutányosan eladók: — Százados — marhamérlegek,

1500 klg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szekér — hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló sulylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

ócska marhamázskákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. (947)

DÉNES MANÓ mérlegműszerész, BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Magyar

Leszámitoló és Pénzváltóbank erdélyrészi fiókosztálya

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 29 sz. (Bánffy-palota.)

Foglalkozik minden bankszakmába vágó műveletekkel: Elfogad betéteket takarékkönyvecskére vagy folyó-számlára (Giro-conto)

Leszámitol váltókat, sorsolt értékpapírokat, nyereményeket.

Kölesönt nyújt értékpapírokra. Folyószámla-hitel engedélyez értékpapír fedezet mellett, mindenkor a pénzpiac viszonyaihoz alkalmazott előnyös kamatot számítva.

Törlesztéses jelzálog kölcsönöket ad: földbirtokra és bérházakra.

Az intézet különös súlyt fektet a következő üzletágakra: külföldi utalványok (Cheques) eladása és vétele.

Értékpapírok, ércpénzek és külföldi pénznek vétele és eladása a budapesti tőzsde napi jegyzései szeint.

Tőzsdei megbízások kivitele. Szelvények díjmentes beváltása.

A magy. kir. szab. osztályosorsjáték föelárusító helye. Sorsjegyek ingyen utánnézetnek.

Örzési letétek részére nagy költésgel épített pánccélszobáját és az abban elhelyezett magánpénztárait, (Safe deposits) a közönség figyelmébe ajánlván, annak megtekintésére tisztelettel meghívja az érdeklődőket. (952.)

Üzleti órák 1/2-9—12-ig, délután 3—5-ig.

Vöröslóhere, lucerna, fehérhere, nyulszapuka, baltacim és fűmagvakat 944.

legmagasabb napiáron vásárol
Deutsch Gyula
heremagkiviteli nagykereskedése
Bécs, II. Robertgasse 2.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja :

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

„Eladó szőlőoltványok!”

80 ezer darab

I-ső osztályú szokványminőségű riparia portalis alanyra oltott, fajtiszta, gyökeres, fás igen szép **szőlőoltvány eladó:** Leányka, mézes fehér, fehér burgundi, tramini, ruhländi (Clevuer), piros veltelini, olasz rizling, továbbá fehér és piros chasselas, musc. frontignau, musc. Ottonel, Passatuti és vegyes fajokból, ugyanazon fajokból hazai gyökeres vesszők is kaphatók

László Zsigmond

szőlőoltvány telepén

Dicső-Szent-Mártonban,

(Kis-Küküllőmegye.)

(959.)

Röck István, Budapest

gőzgép- gőzkazángyár, vas- és ércöntöde.

KÉSZIT

GŐZGÉPEKET: fekvőket és állókat minden nagyságban, magasnyomású, compound- és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab. Röck féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket. ■ ■ ■ ■

LOKOMOBILOKAT: kihúzható forr- és fűtőcsöves kazánnal. ■ ■ ■ ■

GŐZKAZÁNOKAT: forralós-, sima- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági vízcsöves kazánokat. ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

SZIVATTYUGÉPEKET: Worthington és más rendszerek. ■ ■ ■ ■

VIZMŰTELEPEKET és csatornázásokat. ■ ■ ■ ■

GŐZMALOM berendezéseket a legújabb kivitelben.

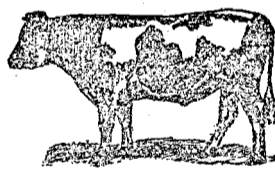
TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET. ■ ■ ■ ■

TELJES HŰTŐTELEPEKET ÉS JÉGGYÁRAKAT szabadalm. ammoniák rendszer szerint

OLAJMALMI és olajgyártási berendezéseket. ■ ■ ■ ■

HYDRAULIKUS SAJTÓKAT különböző czélokra. ■ ■ ■ ■

(960.)

Simmenthali
üszök

megvételre kerestetnek (12—15 drb)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

(1005.)

DIÁNA-FÜRDŐ

Kolozsvárt.

Elsőrangú gőz- és kádfürdők, vizgyógyintézet.

A gőzfürdő **urak részére** minden hétfőn, kedden, csütörtökön, szombaton, vásár- és ünnepnapokon reggeli 6 órától 1 óráig, hasonlólag **vasárnap délután** 1 órától 5 óráig leszállított árban 70 fillér.

Gőzfürdő **nők részére** pénteken és szerdán egész napon reggeli 8 órától 5 óráig, szerdán egész napon és pénteken délután leszállított árban 70 fillér.

A kádfürdők reggeli 6 órától este 9 óráig vehetők igénybe.

(961.)